

**RADYO, TELEVİZYON VE SİNEMA ANABİLİM DALININ
GÖSTERGEBİLİM İLE İMTİHANI: BİBLİYOMETRİK BİR ANALİZ**

Hacer AKER¹
Cenk ATEŐ²
Melike GENÇER³

Gönderilme Tarihi / Submission Date: 17.09.2023- Kabul Tarihi / Acceptance Date: 03.10.2023
DOI: 10.55055/mekcad.1361863

Aker, H., Ateő, C. ve Gencer, M. (2023). Radyo, televizyon ve sinema anabilim dalının göstergebilim ile imtihanı: Bibliyometrik bir analiz. *Medya ve Kültürel Çalışmalar Dergisi*, 5(2), 23-43. <https://doi.org/10.55055/mekcad.1361863>

ÖZ

Bu çalışma, Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim dalındaki göstergebilim araştırmalarının tematik gelişimini haritalandırmak, araştırmacıların mevcut araştırma durumunu anlamalarına yardımcı olmak ve gelecekteki araştırmalar için yönergeler sunmak adına lisansüstü literatürün kapsamlı ve sistematik bir incelemesini sunmaktadır. Konu ile ilgili 84 lisansüstü tez yayınından oluşan bir havuz YÖK Tez Merkezi veri tabanından alındı. Tarama yapılırken iki dahil etme kriteri belirlendi: (1) tezlerin Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim dalında yazılmış olması (2) göstergebilimin bir veri tekniği olarak tezlere uygulanmış olması. Çalışma, göstergebilim yaklaşımının söz konusu yazında ne kadar yaygın olduğunu ve hangi temaların öne çıktığını anlamak amacıyla ilk adımda dört kategoriden oluşan sistematik bir derleme sundu: (1) sinema ve göstergebilim (2) dizi ve göstergebilim (3) TV programları ve göstergebilim (4) reklam ve göstergebilim. Göstergebilim araştırmalarının gelişimini haritalamak, zaman içinde nasıl deđiőtiđi ve hangi alt alanlarda yoğunlaőtığını ortaya koymak amacıyla da bibliyometrik analiz kullandı ve altı ana küme belirledi: (1) incelenen tezlerin yıllara göre dağılımı (2) tez yazarlarının cinsiyet dağılımı (3) tezlerin danışman profilleri (4) tezlerin üniversitelere göre dağılımı (5) tezlerin yayınlandığı dil (6) örneklem kümesi. Radyo, Televizyon ve Sinema yazını göstergebilim perspektifiyle inceleyen ve lisansüstü tezler aracılığıyla bu alandaki akademik üretimin, eğilimlerin ve gelişmelerin bibliyometrik bir analizini sunan bu çalışma, gelecekte bir araştırma gündemi önererek sona ermektedir.

Anahtar Kelimeler: Radyo Televizyon ve Sinema, Göstergebilim, Lisansüstü Tez, Sistematik Derleme, Bibliyometrik Analiz.

¹ Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, haceraaker@selcuk.edu.tr, ORCID: 0000-0002-0116-6462

² Arş. Gör. Dr., Selçuk Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Radyo, Televizyon ve Sinema Bölümü, cenkates83@gmail.com, ORCID: 0000-0002-0209-4026

³ Yüksek Lisans Öğrencisi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, melike.gencer66@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3078-0661

SEMIOTICS IN RADIO, TELEVISION AND CINEMA LITERATURE: A BIBLIOMETRIC ANALYSIS

ABSTRACT

This study provides a comprehensive and systematic review of the postgraduate literature to map the thematic development of semiotics research in the Radio, Television, and Cinema literature, to help researchers understand the current state of research and to provide guidelines for future research. A pool of 84 postgraduate thesis publications on the topic was retrieved from the YÖK Thesis Center database. Two inclusion criteria were set: (1) the theses were written in the field of Radio, Television, and Cinema and (2) semiotics as a data technique was applied to the theses. In order to understand how widespread the semiotic approach is in this literature and which themes are prominent, the study presented a systematic review of four categories in the first step: (1) cinema and semiotics (2) TV series and semiotics (3) TV programs and semiotics (4) advertising and semiotics. Bibliometric analysis was also used to map the development of semiotics research, to reveal how it has changed over time and in which subfields it is concentrated, and six main clusters were identified: (1) distribution of the theses analyzed according to years (2) gender distribution of thesis authors (3) advisor profiles of theses (4) distribution of theses according to universities (5) language in which the theses were published (6) sample cluster. This study, which examines the literature on Radio, Television, and Cinema from a semiotic perspective and presents a bibliometric analysis of academic production, trends, and developments in this field through graduate theses, concludes by suggesting a future research agenda.

Keywords: Radio, Television and Cinema, Semiotics, Graduate Thesis, Systematic Review, Bibliometric Analysis.

GİRİŞ

Lisansüstü tezler üzerine yürütülen sistematik, bibliyometrik ya da meta analizler, bilimsel çalışmaların mevcut durumunu görünür kılmaları açısından son derece önemlidir. İlgili çalışmalara bakıldığında (Aker, 2022, 2021a, 2021b; Koç, 2020; Özpay, 2019, 2020; Tufan, 2019; Davulcu ve Tanyeri Mazıcı, 2018; Inceoğlu, 2014a, 2014b) Radyo Televizyon ve Sinema Anabilim dalında göstergebilimsel analiz kullanılarak üretilen tezlere ait herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Göstergebilimsel analizin entegrasyonu, görsel-işitsel medyanın hakimiyetiyle karakterize edilen bir çağda, bu ortamların içine gömülü karmaşık anlam katmanlarını deşifre etmek için önemli bir çerçeve olarak ortaya çıkmıştır. Radyo, televizyon ve sinema alanlarıyla iç içe geçen göstergebilimin bu girift ağı, görsel ve işitsel anlatıların çok yönlü dilinin şifresini çözmeye akademisyenlerin ve araştırmacıların ilgi alanına girmiştir. Bu çalışma, göstergebilim ile Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim dalının akademik söylem içindeki kesişimini kapsamlı bir şekilde incelemeye girişmiştir.

Genellikle işaretlerin, sembollerin ve bunların yorumlanmasının incelenmesi olarak tanımlanan göstergebilim (Eco, 1991), görsel-işitsel medya alanında karşılık bulmaktadır. Radyo, televizyon ve sinemada görsel ve işitsel ipuçlarının, anlatı yapılarının ve dilsel unsurların bir araya gelmesi, her karenin, kelimenin ve sesin anlam katmanları taşıdığı zengin iletişim ağlarının ortaya çıkmasına neden olmuş; akademisyenler, iletilen mesajlar, anlatılar ve performanslarda saklı olan göstergebilimsel boyutları çözmeye yönelmişlerdir. Radyo, televizyon ve sinema yazınına çevreleyen akademik ortam, medya unsurları ile bunların altında yatan kültürel, sosyal ve bilişsel çıkarımlar arasındaki derin ilişkileri

anlamak için temel bir çerçeve olarak göstergebilimsel analizin artan bir entegrasyonuna tanıklık ederek dönüştürücü bir evrim geçirmiştir. Toplumlar baskı merkezli iletişim biçimlerinden görsel ve işitsel güdümlü medyaya kaydıkça, göstergebilim çalışmaları da bu ortamlara nüfuz eden karmaşık görsel gramer, sembolik temsiller ve anlatı göstergebiliminin şifresini çözmede önemli bir araç haline gelmiştir.

Bu çalışma akademik sorgulama, medya çalışmaları ve göstergebilimsel analizin kesişme noktasında yer almakta; Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim dalında göstergebilimin karmaşık dinamiklerini, akademik araştırmancının en ileri noktasını temsil eden bir araştırma koleksiyonu olan lisansüstü tezlerin merceğinden çözmeye çalışmaktadır. Çalışmada, görsel-işitsel medya alanında göstergebilimsel analizdeki eğilimleri, kalıpları ve gelişmeleri ölçmek, değerlendirmek ve sentezlemek için bibliyometrik analiz kullanılacaktır. Lisansüstü tezlere yapılan bu odaklanma, akademik düşünce ve yeniliğin ön saflarına dair içgörüler sunarak yeni bir bakış açısı getirme amacındadır. Bu tezler yalnızca gelişen metodolojileri ve araştırma temalarını yakalamakla kalmaz, aynı zamanda radyo, televizyon ve sinema çalışmaları alanlarında ortaya çıkan akademik söyleme açılan bir pencere işlevi görür. Bu yaklaşım, göstergebilimin görsel-işitsel iletişimin inceliklerini anlamada artan önemini yansıtarak lisansüstü düzeydeki araştırmaların yörüngelerini nasıl şekillendirdiğini incelememize de olanak tanır.

Bu kapsamda çalışmanın temel amacı, Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim dalında göstergebilimin yaygınlığını, gelişimini ve tematik yönelimlerini lisansüstü tezlerde ortaya konduğu şekliyle aydınlatan kapsamlı bir bibliyometrik analiz sunmaktır. Bibliyometrik analizin merceği aracılığıyla, akademik ilginin iniş çıkışlarını, araştırma temalarının evrimini ve göstergebilim ile görsel-işitsel medya arasındaki simbiyotik ilişkiye yönelik akademik sorgulamayı şekillendiren yeni paradigmaları ortaya çıkarmayı amaçlıyoruz. İlerleyen bölümlerde, bibliyometrik analizimizin temelini oluşturan metodolojik çerçeveyi inceleyecek, verileri düzenlemek ve değerlendirmek için kullanılan stratejileri ve araçları özetleyeceğiz. Daha sonra akademik araştırmalarda göstergebilim ve görsel-işitsel medyanın sentezinden ortaya çıkan temel temaları, kalıpları ve zamansal eğilimleri ortaya çıkaracağız.

İlgili alana odaklanmanın, bu mecralar arasındaki kesişimleri, ayrışmaları ve ortak noktaları fark etmemizi sağlayacak olması bakımından önemli olduğunu düşünüyoruz. Radyonun işitsel hikâye anlatımından televizyonun görsel anlatılarına ve sinemada her ikisinin birleşimine kadar her bir mecra göstergebilimsel keşif için zorluklar ve fırsatlar sunmaktadır. Bu alanlardaki akademik söylemi değerlendirerek, onları, göstergebilimsel analiz altında birleştiren ortak konuları aydınlatmayı amaçlıyoruz.

Ayrıca, bu çalışma Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim dalında göstergebilimsel analizin daha geniş etkilerini de kabul etmektedir. Akademik öneminin ötesinde göstergebilim, görsel-işitsel medya aracılığıyla iletilen mesajların ve anlatıların temelini oluşturan sosyo-kültürel, politik ve psikolojik boyutları anlamak için de bir çerçeve sunmaktadır. Göstergebilimin bu mecralarda incelenmesi, doğası gereği dilbilim, kültürel çalışmalar, medya çalışmaları, psikoloji ve daha birçok alandan beslenen çok disiplinli kavrayışları içerir.

Yöntem

Sistemik Derleme

Sistemik bir derleme, belirli bir araştırma sorusu veya konusu hakkındaki literatürü özetlemek ve analiz etmek için kullanılan titiz ve yapılandırılmış bir araştırma metodolojisidir. Sistemik incelemeler, mevcut literatürden ilgili çalışmaları belirlemek, seçmek, değerlendirmek ve sentezlemek için iyi tanımlanmış bir protokol ve şeffaf bir süreç izler (Pollock ve Berge, 2018: 140).

Bibliyometrik Analiz

Bibliyometrik analiz bilimsel literatürdeki kalıpların, eğilimlerin ve ilişkilerin incelenmesini içeren nicel bir araştırma yöntemidir. Yayın kalıplarını, atıfları ve diğer bibliyografik verileri analiz etmek için çeşitli istatistiksel ve matematiksel tekniklerin kullanılmasını içerir. Bibliyometrik analizin temel amacı, bilimsel ve akademik literatürün yapısı, etkisi ve gelişimi hakkında fikir edinmek ve araştırmacıların bilginin belirli alanlar veya disiplinler içinde nasıl yayıldığını, alındığını ve geliştirildiğini anlamalarına yardımcı olmaktır (Donthu vd., 2021: 288).

Bibliyometrik analiz değerli niceliksel içgörüler sunarken, akademik araştırmayı şekillendiren temel faktörlerin daha kapsamlı bir şekilde anlaşılmasını sağlamak için niteliksel yöntemlerle birlikte kullanılması gerektiğini belirtmek önemlidir. Bu amaçla çalışmada mevcut literatürü yapılandırılmış, nesnel ve nicel bir şekilde haritalamak için iki yönlü bir yaklaşım - sistemik inceleme ve ardından bibliyometrik analiz- benimsiyoruz. Çalışmada metodolojik süreç şöyle işletilmiştir:

Dahil Etme Kriterleri

Arama kriteri: "Göstergebilim"

Sonuç: Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim dalında yazılan tezler

Veri toplama tekniği olarak göstergebilim kullanan tezler

YÖK Tez Merkezi'nde yayınlanan ve tam metni erişime açık olan tezler

Dışlama Kriterleri

Veri toplama tekniği olarak göstergebilim kullanmayan tezler

YÖK Tez Merkezi'nde yayınlanan ve tam metni erişime kapalı olan tezler

Arama Stratejisi

YÖK Tez Merkezi Ocak 2023'de sistemik olarak tarandı.

Bulgular: İlk Adım/Sistemik Derleme

Tarama sonrası elde edilen 84 tez, örnekleme aldığı kümeler dikkate alınarak sistematize edildi ve dört kategoride görünür kılındı: (1) diziler ve göstergebilim (2) reklam filmleri ve göstergebilim (3) TV programları ve göstergebilim (4) sinema ve göstergebilim.

Diziler ve Göstergebilim

Radyo, Televizyon ve Sinema alanında göstergebilim konulu ilk tez 1999 tarihinde, diziler dolayısıyla kaleme alınmıştır. Çokperspektifli Eleştirel Kuramsal Açından Türkiye’de Yerli Diziler başlıklı çalışmada yazar, Şehnaz Tango dizisi üzerinden 1997-98’li yılların anlatı yapısının Yeşilçam ile benzer temalar barındırdığını ortaya koymuştur (Önal, 1999: 159-161). Timur (2008: 91-92), *The Simpsons* isimli çizgi diziyi karakter çözümlemesi bağlamında irdelemiştir; Aksu Erol (2012: 410-422), *Elde Var Hayat, Küçük Sırlar ve Farklı Desenler* dizileri örneğinde televizyonun gerçek yerine, gerçeğin istediği bölümünü istediği yerinden çekip araçsal özelliklerini kurgulayarak, kendi ideolojisini yansıttığını, kurmaca dünyayı izleyicisine tekrar tekrar sunduğunu bulgulamıştır. *İffet* dizisi örneğinde, tecavüz olgusunun Türk televizyon dizilerinde nasıl sunulduğunu ortaya koymayı amaçlayan Ügümü (2012: 66-68) ise diziler dolayısıyla genel olarak kadına yönelik şiddetin, özel olarak ise tecavüzün meşrulaştırılıp, suç olma özelliğinden arındırıldığı sonucuna varılmıştır. Güleç (2014: 108-114) anlatı çalışmaları ve yapısalcılık bağlamında *Lost* dizisinin birtakım kültürel ve endüstriyel örgütlenmelere kör kaldığını sonucuna varmış; *Benim Adım Kırmızı* radyo uyarlaması ve *Aşk-ı Memnu* dizisi aracılığıyla Artu (2014: 240-246), ekranda izlediklerimizin ağırlıklı olarak “uyarlama” değil “dijinirasyon” olduğunu not etmiştir. Yalan Dünya dizisindeki karakterlerin toplumsal kimliklere göre temsil analizlerinin yapıldığı bir diğer çalışma ise dizinin mitler üzerine kurulduğunu, ideolojik yeniden üretimi yineleyici ve destekleyici birtakım özellikler gösterdiğini, bunu yaparken de kültürel değerleri yan anlamda kullandığını iddia etmiştir (Biro, 2015: 243-250). Amann (2017: 149-154), dijital görüntülerin mevcut kayıtlara eklenmesi veya yalnızca efektler kullanılarak sıfırdan oluşturulması yoluyla oluşturulan göstergelerin daha ayrıntılı analizi için yeni bir yöntem önermiş; Bolat (2017: 377-389), *Karagül* serisini örnek alarak Türkiye’de feodalizmin geçmişten günümüze var olduğunu ileri sürmüştür. Karaçam (2018: 65-66), *Fatih Harbiye* dizileriyle uyarlandığı romanı karşılaştırmış; her iki yapımın da uyarlama yaklaşımı açısından farklı noktada durduklarını, 1990 uyarlamasının birebir aktarım yoluyla, 2013 uyarlamasının ise serbest uyarlama yoluyla yapıldığını ortaya koymuştur. Öte yandan *Diriliş Ertuğrul* dizisinde kullanılan dekor, aksesuar, kostüm ve renk tercihleriyle kültürel kodlara gönderme yapıldığını ve söz konusu yan anlamlarla bir gerçeklik algısı oluşturduğunu ileri sürmüştür (Türker, 2019, 254-263). *Black Mirror* dizisi dolayısıyla sunulan distopik tablonun günümüzde gerçekleşmiş ya da gerçekleşmeye çok yakın olduğu sonucunu paylaşan yazına (Kılıç, 2019: 124-127) ek, Türk drama sektörünün yabancı kökenli formatlardan sınırlı oranda beslendiği iddia edilmiştir (Çavuşoğlu, 2019: 139-140). *Hatırla Sevgili* ve *Sevda Kuşun Kanadında* dizileri üzerinden televizyon dizilerinin popüler kültür metası haline geldiği ve dizileri devamlı takip etmekte olan izleyicilerin bu metalaşmış ideolojik evrende kolaylıkla özdeşleşim kurabildiğine ilişkin kaygı dillendirilmiş (Tarhan, 2019: 131-141); *Görünen Adam* yerli fantastik bir internet dizisi olduğu işaret edilmiştir (Palaz, 2019: 91-96). Televizyonun anlatı yapısı üzerinden, kentsel mekânların sosyolojik profilini Kadın dizisi dolayısıyla inceleyen Uludağ (2019: 107-115) ise modern kentin eşliğinde kalan varoş bölgelerin, kent gerçekliğinden uzak kaldığını yazmıştır. Ekşioğlu (2020: 77-78), *İz Peşinde*, *Deli Yürek*, *Halka* ve *Ezel* adlı diziler üzerinden suçlu temsillerini incelemiş, katılımcıların görüşleri doğrultusunda sözü edilen dizilere olan ilginin güncelde yakalanmadığını gözlemlemiştir. Topal (2020: 175-179), *American Gods* dizisini modern tanrılar kategorisine atfedilen değerler, göstergeler eşliğinde fenomenolojik bağlamda ele almış; Güneş (2019: 147-155), *Damızlık Kızın Öyküsü* dizisinde ataerkil toplumsal yapının, kadının hem toplumsal düzlemdeki yerini hem de ev içindeki konumunu belirlediği sonucuna ulaşılmış; Bingöl (2020: 105-109) de *Payitaht Abdülhamid* örneğinde Yeni Osmanlılık fikrinin yeniden üretilip dolaşıma sokulduğunu ileri sürmüştür. Aynı dizi örneğinden hareket eden bir diğer çalışma ise dizide kullanılan unsurların gerçeklik

ile ne oranda uyduğu sorunsalından hareket etmiş; cevabı “kısmen” olarak paylaşmıştır (Ceylan, 2020: 117-120). *Rafadan Tayfa, Canım Kardeşim, Elif ve Arkadaşları, Aslan ve Biz İkimiz* adlı çizgi dizilerin aile, arkadaş ve okul temalarıyla örülü olduğu (Özkar, 2020: 226-229), *Pose* dizisindeki temsillerin ve izleyicilerin bu temsilleri alımlayışlarının çelişkili anlamlar içerdiği (Acı, 2021, 351-358), *Altered Carbon, Another Life, Better Than Us, Black Mirror, My Holo Love* ve *Star Trek Discovery* dizilerinde yapay zekanın insana alternatif bir varlık olarak konumlandığı (Karabağ, 2021: 303-309) da bir diz araştırmanın sonucu olarak öne çıkmıştır. Vuslat dizisini tasavvufi öğretiler temelinde ele alan çalışmalara (Güney, 2021: 103-107) ek, Sadakatsiz dizisi üzerinden kültürel farklılıkların format ticareti bağlamında dolaşımda olan içeriklere etkisinin kaçınılmaz olduğu yazılmıştır (Demiray, 2022: 147-153).

Radyo, Televizyon ve Sinema alanında göstergebilim ve diziler dolayısıyla gerçekleşen karşılaşmalara bakıldığında (1999-2022) 25 lisansüstü tezin varlığından bahsetmek mümkündür. Tezler ağırlıklı olarak 2012 yılından sonra artış göstermiştir. Ele alınan temalar arasında milliyetçilik, feodalite, tecavüz, tasavvuf, uyarılma, distopya, çizgi diziler, gerçeklik, popüler kültür, tarih dizileri, suçlu temsilleri, fantastik unsurlar, kent olgusu, toplumsal kimlikler, kültürel öğeler, ideolojik yapı vb. vardır. Digital platformlarda yayınlanan dizilerin özellikle son yıllarda örnekleme dahil edildiği öne çıkan bulgular arasındadır.

Reklam Filmleri ve Göstergebilim

Radyo, Televizyon ve Sinema alanında göstergebilim ve reklam dolayısıyla gerçekleşen karşılaşmaların ilki, 100 reklam filmlerinden hareket etmiş ve modern çağ ile insan ve doğa arasındaki tüketim ilişkisinin doğaya ve insanoğlunun geleceğine tehlikeli boyutta zarar verdiği sonucuna ulaşmıştır (Horzum, 2008: 170-173). Bir diğer çalışma ise televizyonlarda siyasal reklam yayınlamanın serbest olduğu 2011 ve 2014 seçimlerinde mecliste grubu bulunan AKP, CHP, MHP ve HDP'nin siyasal reklamlara yönelik nasıl bir reaksiyon gösterdiğini ve siyasal reklamları nasıl kullandıklarını sorunsallaştırmış; AKP'nin karşılaştırmalı reklamlara, CHP, MHP ve HDP'nin ise daha çok negatif reklamlara başvurduğunu iddia etmiştir (Aslan, 2016: 126-128).

TV Programları ve Göstergebilim

Radyo, Televizyon ve Sinema alanında göstergebilim ve TV programları dolayısıyla gerçekleşen karşılaşmaların ilki 2012 yılındadır. *Esra Erol'da Evlen Benimle* programının göstergebilimsel analizi yapan Eren (2012: 76-79), söz konusu yapımın kadına ve erkeğe yönelik cinsiyet stereotiplerini yeniden üreterek toplumsal cinsiyet rollerini meşrulaştırdığını bulgulamıştır. Lübnan'da yayın yapan El-Manar televizyonunun şiddete ilişkin yarattığı mitleri ortaya koymak amacıyla Göksu (2016: 208-217), El Manar TV'nin haber programlarını incelemiş ve El Manar TV'nin mitoloji yoluyla yeni bir düşman imajı inşa ettiğini ve bu düşmanca tehdidi ortadan kaldırmak için şiddet içeren yöntemlere başvurduğunu tespit etmiştir. Survivor programında yarışma ödülü yemek olan bölümleri örnekleme alan Yahfoufi (2017: 56-57) ise programda yemeğin birbirine bağlı ve birbiri ile ilişkili olarak iki düzlemde çalıştığını görmüştür. Yazara göre, birinci düzlemde yemek, yer, yuva ve ev olarak kişinin ait olduğu kimliği temsil etmektedir. İkinci düzlemde ise yemek, programın kendi ticari amaçları doğrultusunda bir pazarlama stratejisidir. Son olarak İlhan (2019: 171-175), *Evlilik Okulu, Esra Erol'da* ve *Yemekteyiz* programları aracılığıyla gündüz programlarının ataerkil toplumsal yapıyı ayakta tuttuğunu ve ahlaki söylem adı altında insanların özel hayatlarını ticari kazanç için kontrol altına aldığı

söyleyerek bir ideoloji yarattığını ortaya çıkarmıştır.

Sinema ve Göstergebilim

*Sinema ile göstergebilimin akademik yazında ilk karşılaşması 2000 yılında gerçekleşmiştir. Türk canlandırma sineması için yetkin örneklerin hazırlanmasını amaçlayan çalışma, örnekleme aldığı beş film üzerinden sinema kökenli yapımcı eksikliğine vurgu yapmış ve şunu iddia etmiştir: Sinemasal anlatım öğeleri doğru kullanılmamıştır ve anlatılar eksiktir (Hünerli, 2000: 147-157). 2004 yılında filmlerde idealize edilmiş kahraman temsillerin, erkeğin doğrudan kadın karşısındaki üstünlüğünü açığa vurmanın ötesinde temsil sistemindeki sürekliliğin kesintiye uğraması sonucu yaşanan kaygıyı yatıştırmak üzere konumlandırıldığı iddialarına (Karamanoğlu, 2004: 293-298) ek, *Geceyarısı Ekspresi*, *Truva*, *Otobüs* ve *Gelibolu* filmleri üzerinden turizm ve sinema ortaklığının ülke turizmini olumlu yönde etkilediği ileri sürülmüştür (Yanmaz, 2006: 112-115).*

Afganistan Sinemasında, Komünist rejim ve sonraki dönemlerde propaganda unsurunun ağırlıklı olarak filmlerde yer aldığı (Rahimi, 2008: 194-209), sinematografik öğelerin farklı şekillerde kullanılmasının şiddet içeriğinin yeniden üretilmesinde önemli bir etkiye sahip olduğu ve sinema filmlerinde şiddet içeriğinin estetize edilerek yeniden üretilmesinin anlamı manipülasyona uğrattığı yazılmış (Temel, 2008: 84-87); göstergelerin, *Beş Vakit*'in geneline hâkim olan ergenliğe geçiş süreci içerisinde çocuk karakterlerin yaşadığı sıkıntı, sıkışıklık ve bunalımın başarılı bir biçimde ortaya konulmasına katkı sağladığı bulgulanmıştır (Çelebi, 2009: 180-184). Gümüş (2009: 146-148) *Macbeth* filmindeki altı ayrı rüya ve halüsinasyon sahnesinde Jung'un psikanalitik sembollerini göstergebilimsel olarak analiz etmiş ve şunları yazmıştır: Lady Macbeth, Macbeth'in anima'sıdır ve cadılar, Macbeth'in karanlık gölgeleri, rüya ve rüya kişilikleridir. Duncan ise arketipik bilge yaşlı adamdır ve Jung'a göre oyundaki karakterler ve olaylar onun kişiliğini yansıtır. 1960-2010 yılları arasındaki Amerikan bilim-kurgu sinemasında zaman yolculuğu konulu filmleri inceleyen Ardı (2011: 177-196)'dan farklı olarak Heris (2012: 78-80) *İnek* filminin yapısal çözümlemesini yapmış; modern ve klasik anlatı kalıplarını bir arada düşünmeyi denemiştir.

Korku türünü göstergebilimsel analize tabi tutan ilk çalışma Akyar (2012: 87-92) tarafından kaleme alınmış, *Büyü*, *Dabbe 1*, *Musallat*, *Semum* ve *3 Harfliler: Marid* filmleri üzerinden Türkiye'de korku sinemasının kaynağını dinden aldığı bulgulanmıştır. Siyah Kuğu filminin gerilim temasını, aydınlatma kullanım olanaklarıyla daha fazla zenginleştirdiği (Bilen, 2013: 200-204), Türk sinemasında milliyetçi temayı işleyen filmlerde (*Son Osmanlı Yandım Ali*, *120*, *Nefes: Vatan Sağolsun*, *Veda*, *Kurtlar Vadisi Filistin*, *Fetih 1453* ve *Çanakkale Yolun Sonu*) kullanılan göstergelerin ve estetik anlayışın gerçekliği sağlamak, gerilimi artırmak, karakterleri yüceltmek, anlatımı güçlendirmek ve filmin estetik değerini artırmak noktasında etkin kullanıldığı sonucuna varılmıştır (Aslan, 2015: 336-348).

Bilge (2015: 153-155), sinemada mitolojik kökenleri açısından ütopya ve distopyanın sunumunu *Children of Men* filmi üzerinden, Günay (2015: 109-110) ise Yüzüklerin Efendisi üçlemesini gençlerin bilişsel gelişimlerine vurgu yapan ikonik sahneleri dikkate alarak analiz etmiştir. İnal (2015: 212-226), Hasan Karacadağ filmlerini göstergebilimsel analiz yöntemi ile çözümleyerek, yönetmenin sinemasına dair dört tespiti paylaşmıştır: İlk ikisi, İslamiyet öncesi ve İslamiyet inancına ait öğelerin yönetmenin filmleriyle birlikte sinemamızda görünür kılınmaya başladığı. Bir diğeri, yine bu filmlerde, Türklerin İslamiyet

öncesi inançlarına ve İslamiyet inancına dair öğelerin kimi zaman bağlamı dışında birer korku unsuruna dönüştürüldüğü. Sonuncusu ise ana akım sinemada Hıristiyan öğretisine göre oluşturulan kodların bu filmlerde yer almadığı. Sinemanın oyun ihtiyacı açısından özgürleştirici potansiyele sahip olduğu (Uzun, 2015: 79-82), yönetmenlerin ölüm kavramı ve ölümden sonra ne olacağı ile ilgili görüşlerine filmlerinde erişmenin olanaklılığı (Akdaş, 2015: 227-235), *Harry Potter Ölüm Yedigirleri* adlı filmin fantastik türün tüm özelliklerini barındırdığı (Gümüş, 2015: 98-99), dinsel söylemin sinemada (Beş Vakit ve Çile) kullanıldığı (Kapusuz, 2015: 149-153) ve *Brazil*, *12 Maymun* ve *Sıfır Teorisi* adlı filmlerde modern topluma yönelik bakış açısının, hicvedici anlatım ve göstergeler aracılığıyla yansıtıldığı (Cantaş, 2017: 117-120) sonucuna ulaşılmıştır.

Tuncer (2017: 351-358), *Tangled*, *The Good Dinosaur*, *Big Hero 6* ve *Hotel Transylvania 2* filmleri üzerinden animasyon filmlerinde, masallardaki gibi açık işaretler ve işlevsel şemalar bulunmadığını not etmiş; Erol (2018:129-132) ise yeni kara filmlerin amacının insana toplumu ve kendisini anlatarak bozulan toplumsal düzene dair geleneksel anlamlandırmaları kırmak olduğunu dillendirmiştir. *They Live* filmi ve film afişleri örnekleminde çalışmasını yürüten Topçu (2019: 72-74), izleyicilerin de en az uyuşturucu bağımlıları kadar televizyon, internet veya sosyal medya bağımlısı olduğunu, kendileriyle uyumlu kanalları izleyerek bu bağımlılık hallerini pekiştirdiklerini yazmıştır. *Inside the Koran* belgeseli örnekleminde bilginin üretimi ve yayılması için hayati önem taşıyan kitle iletişim araçlarını kontrol edenlerin aslında insanları da kontrol edebilecekleri argümanı ortaya atılmış (Tanır, 2019: 162-164); Kusturica sinemasının tarih boyunca uzun süreçlerden geçerek günümüze gelen, Doğunun Batıyı, Batıninsa Doğuyu görüş biçimlerinden ve bunlar üzerinden oluşan klişe ve stereotiplerden yararlandığı sonucuna varılmıştır (Güncüler, 2019: 52-58).

Abdi (2019: 210-214), Dariusz Mehrcui'nin *İnek*, *Safdil Bey*, *Postacı* ve *Mina'nın Dairesi* filmlerini incelendiği çalışmasında toplumsal değişimlerin, Kule, Yugoslavya'nın çöküşünden sonra Sırp sinemasında ulusal kimlik inşasının ulusal göstergeler ve normlar aracılığıyla nasıl kurulduğunun (2019: 101-104), Yılmaz ise Nazi Alman propaganda filmlerinden İradenin Zaferi'nde Alman halkını ortak idealler ekseninde mobilize eden, halkı bu ideallere ulaştıracak olan lideri sürekli yücelterek kutsayan politik söylemin izini sürmüştür. (2019: 58-61). Bir diğer araştırma, *Kalküta'nın Çocukları*'nda yapay çöküşün neden olduğu yanlış temsillerin ideolojik boyutunu ve sömürgeci anlayışların kültür aracılığıyla nasıl sürdürüldüğünü ortaya koymuştur (Koç, 2019: 69-71). Sarışan (2019: 177-180) çalışmasında, fantastik evrenlerin kültür ile bağlantılı olduğu varsayımından hareket etmiş, Beyge (2019: 111-113) ise kırsal kesimde geçen filmlerin "hayvan ve insanı" sahip-mal ikililiği, kentsel bölgelerde geçen filmlerin ise dost ve aile bireyi üzerinden konumlandığını ileri sürmüştür. Abdülhamid Dönemi ve oryantalizm yansımalarını *Abdülhamid Düşerken* filmi örnekleminde ele alan bir diğer çalışma ise filmin oryantalist söylemi içselleştirme potansiyeline sahip olduğunu öne sürmüştür (Ali, 2019: 70-77). Sinema filmlerinin, biyo-politik stratejilerin hem deşifrecisi hem de yeniden üreticisi olduğunu tartışmayı amaçlayan Özcan (2019: 234-240), iktidarı deşifre eden örneklerin alternatif bir kürtaj temsili sunarken, mevcut söylemi tekrarlayan filmlerin ise annelik, kürtaj gibi kadınlık deneyimlerini, iktidarın isteğine uygun inşa etmede bir araç haline geldiğini, bu inşada en yoğun kullanılan stratejilerin de özneleştirme, norm dışı bırakma ve delilikle eşleştirme olduğunu tespit etmiştir. Kılınç (2019: 150-155) Türkiye'de 67 yıl içinde çekilen Türk korku filmlerinin tamamını (123) göstergibilim incelemesine tabi tuttuğu araştırmasında filmlerde en çok kullanılan 91 göstergiyi not etmiş; Türk korku filmlerinin çoğunlukla maddesel dünyaya ait olmayan din öğelerini kullandığı

sonucuna ulaşmıştır. Sıvar (2019: 98-102) iktidarın bedeni kurmak ve kontrol etmek için üremeye odaklandığı, dolayısıyla Oidipal çekirdek aileyi aşk söylemi üzerinden kutsallaştırdığı argümanını paylaşırken, Sezgin (2019: 89-91) afişlerin tasarımlarında dönemsel farklılıklardan dolayı teknik ve düşünsel anlamda da değişimler gözlemlenebileceğini yazmıştır.

Toplum ve birey üzerindeki çatışmanın modern dünyadaki yansımaları Kieslowski sineması üzerinden takip eden Kula (2020: 147-149), yönetmenin seyirciye insanın ne hale geldiğini, kendi değerleri uğruna nelerden vazgeçebileceğini sormasını sağlayan bir hikâye kurguladığını iddia etmiş; Uğur (2020: 141-145), kültür, toplum ve sinema arasındaki ilişkinin uluslarüstü bir topluluğun oluşturmaya çalıştığı politikalarla yeniden görünür kıldığını ileri sürmüştür.

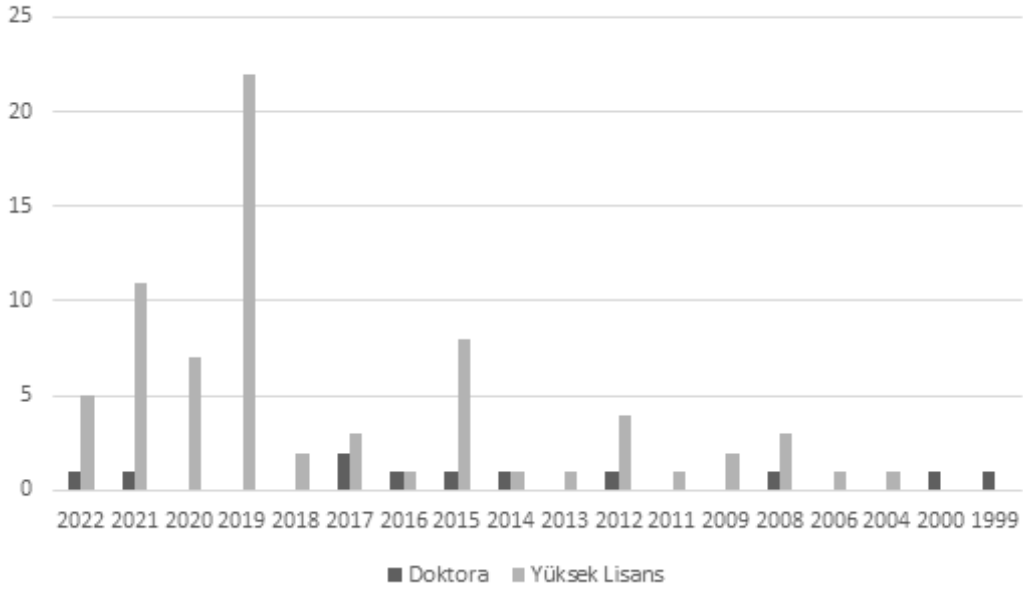
2021 yılında tamamlanan bir dizi çalışma ise özetle şu kanıları paylaşmıştır: İslam dünyasının daha farklı ve dikkat çeken filmlere odaklanması gerekmektedir (Terzi, 2021: 251-258). İranlı kadınlar İran Sinemasında zayıf, isteksiz ve toplumun geleneklerine boyun eğenler olarak temsil edilse (Eskandarifar, 2021: 101-104) de kadın sinemada tüm önemli olayların merkezinde yer alan gizli bir öznedir (Çaparlar, 2021: 56-58). Milenyum ve Z kuşağı, diğer yaş gruplarına nazaran film tercihinde fragmanları daha fazla dikkate almakta, fragmanlara güvenerek film seçimi yapmaktadır (Uzunoglu, 2021: 185-195). Mekânın ve zamanın değişmesiyle teknoloji, dolayısıyla da sinemanın anlatı yapısı da değişmektedir (Atademir, 2021: 83-85). Önce Vatan, Aslan Arkadaşım Kuduz Recep ve İnsan Avcısı adlı filmler ulusal bir sinema dilini temsil etmekte (Fındıkoğlu, 2021: 150-152), kadınlara film (Toz Bezi) yapımında söz hakkı verildiğinde farklı bir sinema anlayışı da mümkün olabilmektedir (Özlem, 2021: 89-91). Camen filmi, düz ve yan anlamlarıyla dansın bir sahne sanatı olmanın yanı sıra bir görsel iletişim aracı olduğunu göstermiş (Üstüenalp, 2021: 63-66), Gişe Memuru ve Sarmaşık filmleri ise mekânı kullanma ve düzenleme biçimiyle bir iktidar anlatısı kurmuştur (Kırdar, 2021: 181-189).

2022 yılında Aybek (2022: 204-209), sinema sanatı içerisinde biçimsel ifade ve anlatı araçlarından birisi olan ışık olgusunun ve elemanlarının neler olduğunu, filmlerde nasıl kullanıldıklarını, bunların dramatik aydınlatma ile olan ilişkisini ve hangi sanat dalları ile benzer hafızaya sahip olduğunu ortaya koymuş, Ropaj (2022: 100-101) Arnavutluk sinemasının komünizm döneminde yaşadığı yükselişinin nedenlerini araştırmıştır. Yazara göre, devlet ne istiyorsa halk onu izlemiştir. Zira, komünizm döneminde çekilen bütün filmler sansüre uğramış ve partinin merkez komitesinden onay almadan hiçbir film gösterime girememiştir. Kına ise daha önce sorulmayan bir soru sormuş, yemek kültürüne ait mekanlar ve yemek sahnelerinin kullanımı aracılığıyla aktarılan "tat alma duyusu" ve "tatma duyumunun" hangi göstergeler aracılığıyla kurulduğunu araştırmıştır (2022: 107-110). Öte yanda Yaşar (2022: 157-160), Labaki ve filmlerinin tam olarak karşıt sinemanın feminist üretimleri olarak nitelendirilemeyeceğini not etmiş; Tulay ise Yunan Tuhaf Dalga Akımı yönetmelerinden Yorgos Lanthimos'un film dilini, film mekanları bağlamında irdeleyip iktidar ve ideoloji kavramlarıyla ilişkilendirmiştir. Bu ilişkiden yeni bir mekânsal formun ortaya çıkıp çıkmadığını analiz eden yazar, yönetmenin inşa ettiği sinemasal mekân ile iktidar ve ideoloji arasında bir ilişkiden söz etmenin mümkün olduğunu ileri sürmüştür (Tulay, 2022: 144-148).

İkinci Adım: Bibliyometrik Analiz

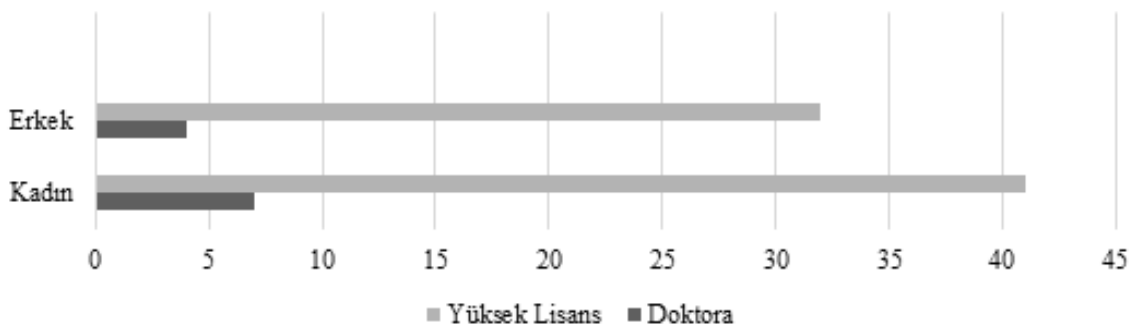
Çalışma kapsamında Radyo, Televizyon ve Sinema alanında göstergebilim dolayısıyla gerçekleşen 84 tez incelenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda ilk tezin 1999 yılında yazıldığı tespit edilmiştir. 2001-2003, 2005, 2007, 2010 yılları arasında boşluk olduğu ve tezlerin 73 tanesinin yüksek lisans 11 tanesinin ise doktora düzeyinde olduğu saptanmıştır.

Tablo 1. İncelenen Tezlerin Yıllarına Göre Dağılımı

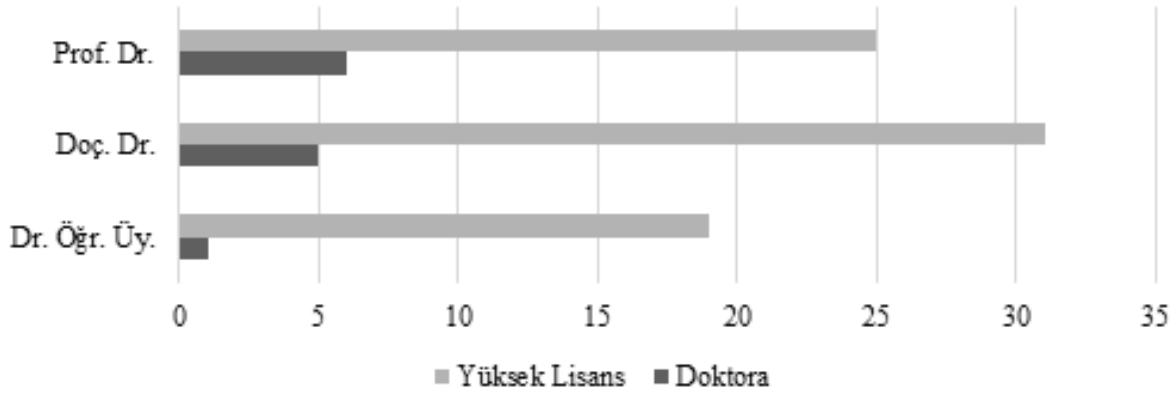

Radyo, Televizyon ve Sinema alanında göstergebilim dolayısıyla gerçekleşen karşılaşmaların çoğunlukla kadın (n=48) araştırmacılar tarafından gerçekleştirildiği, erkek araştırmacıların sayısının 36'da kaldığı görülmüştür.

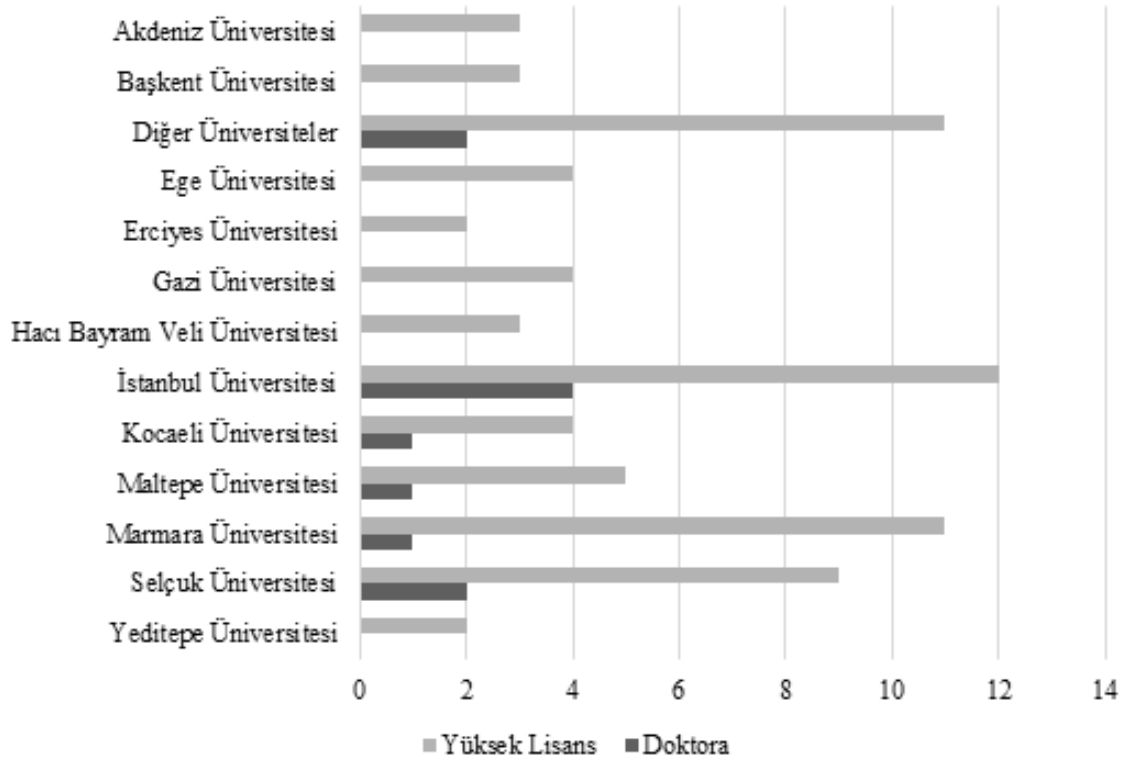
Tablo 2. İncelenen Tez Yazarlarının Cinsiyet Dağılımı

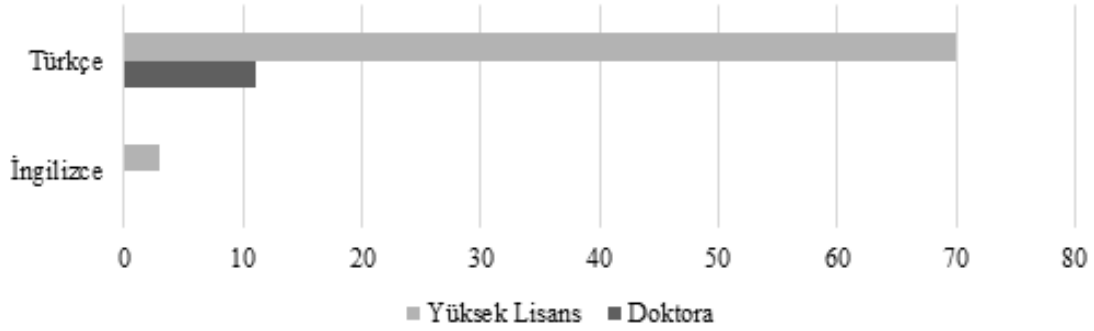
Yapılan incelemede doktora tezlerinin çoğunlukla profesörler tarafından (n=6) yüksek lisans tezlerinin ise çoğunlukla doçentler (n=31) tarafından yürütüldüğü görülmüştür.

Tablo 3. İncelenen Tezlerin Danışman Profillerine Ait Dağılım

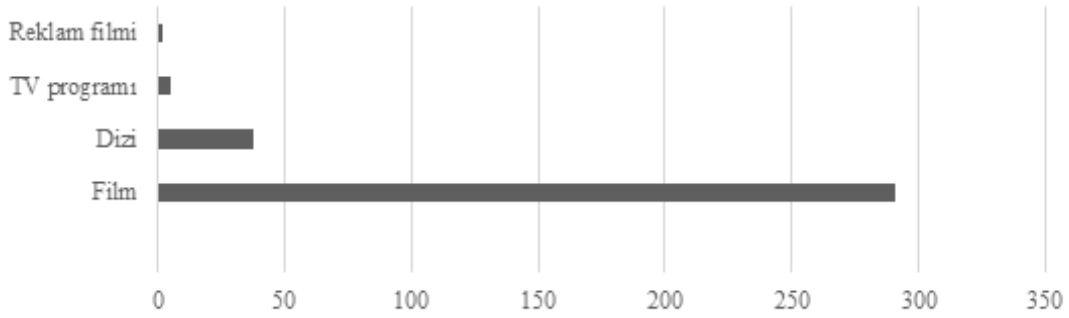
Radyo, Televizyon ve Sinema alanında göstergebilim dolayısıyla gerçekleşen karşılaşmalar sırasıyla en fazla İstanbul Üniversitesi (n=16), Marmara Üniversitesi (n=12) ve Selçuk Üniversitesi'nde (n=11) yaşanmıştır.

Tablo 4. İncelenen Tezlerin Üniversitelere Göre Dağılımı

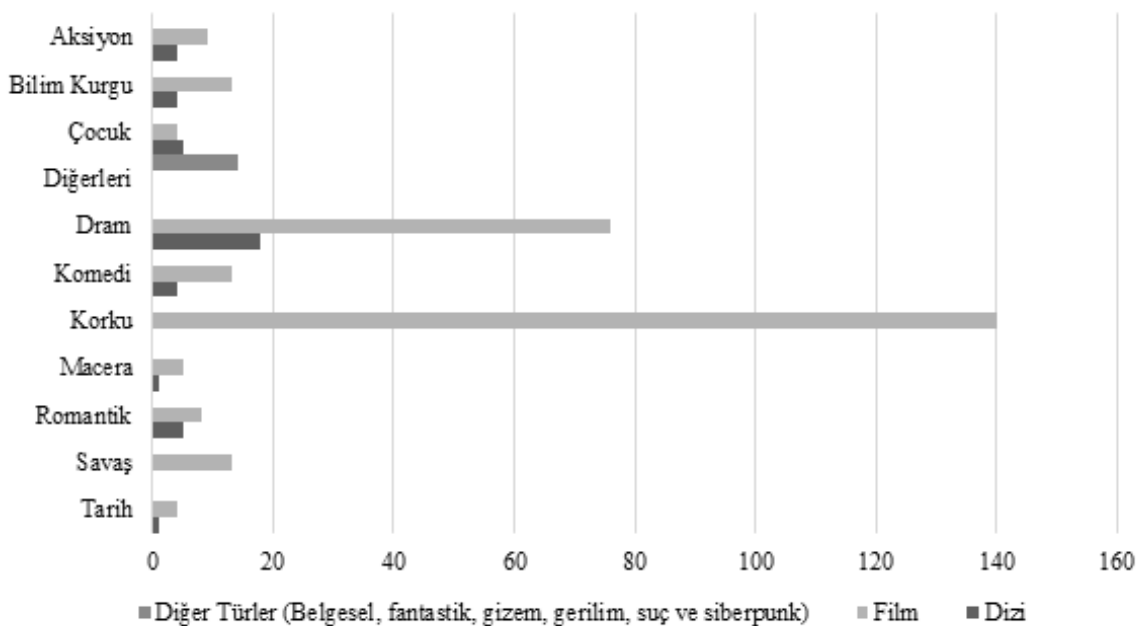
Radyo, Televizyon ve Sinema alanında göstergebilim dolayısıyla gerçekleşen karşılaşmalar ağırlıklı olarak devlet üniversitelerinde (n=66) yaşanmış, onu vakıf üniversiteleri (n=18) takip etmiştir. İncelenen tezlerden üç tanesinin İngilizce, 81'inin ise Türkçe yazıldığı tespit edilmiştir.

Tablo 5. İncelenen Tezlerin Yazıldığı Dile Ait Dağılım

Tezlerin örnekleme bakıldığında film (n=291), dizi (n=38), reklam (n=2) ve TV programı (n=5) olduğu görülmüştür.

Tablo 6. İncelenen Tezlerin Örneklem Kümesine Ait Dağılım

Film türleri arasında en çok korku (n=140), dizilerde ise drama türü göstergibilimsel analize tabi tutulmuştur.

Tablo 7. İncelenen Tezlerde Örnekleme Alınan Film ve Dizi Türlerine Ait Dağılım

SONUÇ

Bu çalışma, göstergebilim ile Radyo, Televizyon ve Sinema alanı arasındaki dinamik etkileşime ışık tutmayı denemiştir. İki yönlü bir yaklaşımla (sistemik derleme-bibliyometrik analiz) göstergebilimin Radyo, Televizyon ve Sinema alanını nasıl şekillendirdiğini ve etkilediğini anlamamıza katkıda bulunan önemli eğilimleri, örüntüleri ve içgörülerini ortaya çıkardık. Analizimiz, bu çok boyutlu çerçeveye ilgilenen çok sayıda lisansüstü tezin de gösterdiği gibi, göstergebilimin Radyo, Televizyon ve Sinema akademik araştırması içindeki yaygın varlığını ortaya koydu. Sağladığımız niceliksel genel bakış, yalnızca göstergebilimle ilgili araştırmalardaki büyümeyi değil, aynı zamanda değişen tematik odaklara ve zamansal eğilimlere yansıdığı gibi, gelişen doğasını da sergilemektedir. Bulgularımız, görsel anlatıların karmaşık dokusunu çözmek için güçlü bir analitik araç olarak göstergebilimin süregelen önemini altını çizmektedir. Göstergebilim, anlatı yapılarından sembolik temsillere kadar, akademisyenlerin eserlerinin doğasında bulunan anlam katmanlarını yorumlayıp ortaya çıkardıkları bir mercektir. Bu olmaya devam çalışmanın sonuçları üzerinde düşünürken, disiplinlerin birbirine bağlılığının ve göstergebilimin Radyo, Televizyon ve Sinema çalışmaları ile diğer çeşitli akademik alanlar arasında bir köprü görevi gördüğünün farkına varıyoruz. Göstergebilimin kültürel çalışmalar, dilbilim, felsefe ve medya çalışmalarıyla sentezlenmesi, onun disiplinler arası önemini vurgulamaktadır. Bu iç içe geçmişlik, anlatıların kültürel, toplumsal ve dilsel söylemlerle nasıl kesiştiğine dair daha geniş bir kavrayışa kapı açmaktadır.

Sınırlılıklar

Kapsamlı bir genel bakış sunan bu çalışmanın sınırlılıklarını da kabul ediyoruz. Bibliyometrik yaklaşım, niceliksel içgörüler sağlarken, tezlerde mevcut olan niteliksel nüansların tüm derinliğini yakalayamayabilir. Ayrıca, göstergebilim alanının çok geniş ve sürekli gelişen bir alan olması, analizimizin sürekli değişen bir manzara içinde anlık bir görüntüyü temsil ettiğini kabul etmemizi gerektirmektedir. Gelecekteki araştırmacılara bu bulguları, üzerine inşa edilecek bir temel olarak sunuyoruz. Bu çalışmada tespit edilen eğilimler, temalar ve kalıplar, daha fazla keşif için başlangıç noktaları sağlamaktadır.

Gelecek Araştırmacılara Öneriler

Bu çalışmada elde edilen içgörüler, Radyo, Televizyon ve Sinema alanının göstergebilimi çevreleyen söylemi genişletmek ve zenginleştirmek isteyen gelecekteki araştırmacılar için öneriler ve yönlendirmeler sunabilir:

- Bu çalışmada sunulan analiz, göstergebilimin radyo, televizyon ve sinemada nasıl uygulandığına ışık tutmaktadır. Gelecekteki araştırmacılar, her bir mecranın kendine özgü göstergebilimsel özelliklerini daha derinlemesine incelemeyi düşünebilirler. Göstergebilimin radyonun işitsel anlatıları ile televizyon ve sinemanın görsel anlatılarında nasıl farklı işlediğini incelemek, göstergebilimsel yorumlamanın mecraya özgü nüansları hakkında büyüleyici bilgiler sağlayabilir.
- Radyo, televizyon ve sinema üçlüsüne dayanarak, gelecekteki araştırmacılar medyalar arası karşılaştırmalar yapmayı düşünebilirler. Göstergebilimin farklı medyalarda nasıl işlediğini analiz etmek, işaretlerin, sembollerin ve anlatıların çeşitli iletişim platformlarına nasıl adapte olduğu ve geliştiğine dair daha derin bir anlayış sunabilir.

- Bibliyometrik analiz genel eğilimleri tanımlamaktadır ancak gelecekteki araştırmacılar içerik ve türe özgü analizler yapmayı düşünebilirler. Araştırmacılar, haber programları, belgeseller, sitcomlar veya belirli film türleri gibi her bir mecra içindeki belirli türlere odaklanarak, göstergebilimin farklı anlatı ve iletişim tarzlarının yaratılmasına nasıl katkıda bulunduğunu ortaya çıkarabilirler.
- Dijital platformlar medya tüketim alışkanlıklarını dönüştürdükçe, gelecekteki araştırmacılar göstergebilimin dijital görsel-işitsel içerik, podcast'ler, akış platformları ve sosyal medya videolarında nasıl işlediğini araştırabilirler. Göstergebilimin bu gelişen dijital ortamlara nasıl uyum sağladığını araştırmak, çağdaş iletişim dinamiklerini anlamaya katkıda bulunacaktır.
- Analizin kültürel ve küresel perspektifleri dikkate alacak şekilde genişletilmesi, göstergebilimin farklı kültürel bağlamlardan nasıl etkilendiğine dair içgörüler sağlayabilir. Araştırmacılar göstergebilimin farklı bölgelerde, dillerde ve kültürlerde nasıl uygulandığını inceleyerek anlamların farklı kitlelerde nasıl şekillendiği ve yorumlandığına ışık tutabilir.
- Göstergebilimciler, medya kuramcıları, dilbilimciler, psikologlar ve sosyologlar arasındaki işbirlikleri kapsamlı içgörüler sağlayabilir. Gelecekteki araştırmacılar, göstergebilimin bilişsel süreçler, kültürel kimlik ve medya etkileriyle nasıl kesiştiğini incelemek için disiplinler arası yaklaşımları değerlendirebilir.
- Medya teknolojilerinin sürekli gelişimi göz önüne alındığında, gelecekteki araştırmacılar sanal gerçeklik (VR), artırılmış gerçeklik (AR) ve yapay zeka (AI) gibi yeni teknolojilerin radyo, televizyon ve sinemada göstergebilim ile nasıl kesiştiğini keşfedebilirler. Bu teknolojilerin göstergebilimsel yorumları nasıl etkilediğini anlamak verimli bir araştırma alanı olabilir.
- İzleyicilerin radyo, televizyon ve sinemadaki göstergebilimsel ipuçlarını nasıl yorumladıklarını ve bunlara nasıl tepki verdiklerini araştırmak, anlamın nasıl inşa edildiğine ve alındığına dair daha derin bir anlayış sağlayabilir. İzleyici araştırma yöntemlerinin göstergebilimsel analiz ile birleştirilmesi, alımlama sürecine ilişkin içgörüler sağlayabilir.
- Gelecekteki araştırmacılar, medya içeriğindeki göstergebilimsel manipülasyonun etik sonuçlarını incelemeyi düşünebilirler. Göstergebilimin belirli ideolojileri, önyargıları veya anlatıları aktarmak için nasıl kullanıldığını analiz etmek, medya etiği ve manipülasyonu hakkında tartışmalara yol açabilir.
- Sonuç olarak bu makale, göstergebilim ve medya çalışmaları alanında gelecekteki araştırmacılara yol gösterebilecek ve ilham verebilecek zengin bir içgörü sunmaktadır. Araştırmacılar bu önerileri benimseyerek, bu analizin attığı temel üzerine inşa edebilir ve göstergebilimin radyo, televizyon ve sinemanın dinamik ortamında nasıl işlediğine dair anlayışımızı geliştirebilirler.

KAYNAKÇA

Abdi, A. (2019). İran Yeni Dalga Sineması'nda Darius Mehrçui filmlerinin sosyolojik analizi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Acı, O. (2021). Representation of LGBTG members on television, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Akdaş, C. (2015). Ölüm kavramı ve 90 sonrası Türk filmlerinde ölüm temasına eleştirel bakış, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Aker, H. (2021a). Bir konu (korku filmleri), iki soru: "Ne"den korkuyoruz ve bunu "neden" seviyoruz? içinde Medyada Korku Kültürü Üzerine Eleştirel Yaklaşımlar (s. 33-58), Editör: S. Erdem. Konya: Literatürk Academia,

Aker, H. (2021b). Akademik sinema yazınının çocuk ile imtihanı: Bibliyometrik bir analiz, içinde Sinema ve Çocuk 1: Türk ve Dünya Sinemasında Çocuk İmgesi ve Çocukluk Halleri (ss. 3-21), Editörler: A. Can, M. Aytaş ve H. Aker. Konya: Tablet Yayınları.

Aker, H. (2022). Korku filmi izleme nedenlerine ilişkin ampirik çalışmaların sistematik bir analizi. Ekev Akademi Dergisi, 90, 267-282.

Akyar, P. (2012). 2000 sonrası Türk korku sinemasında yer alan dini göstergeler, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Ali, T. S. H. (2019). Abdülhamid Düşerken filminde Abdülhamid dönemi ve oryantalizm yansımaları, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Amann, N. (2017). Fantastik filmin dijitalleşmesi ve yeniden üretilen göstergelerin çözümlenmesi: Taht Oyunları (Game Of Thrones) örneği, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Ardıç, G. (2011). Amerikan bilim kurgu sinemasında zaman yolculuğu filmleri (1960- 2010), İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Artu, M. (2014). Romanın televizyona uyarlanma sürecinde yeni bir kavram olarak dijitalizasyon, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Aslan, İ. (2016). Türkiye'de seçim dönemlerinde siyasi reklamlar: 2011-2014 seçimlerinde televizyonlarda yayınlanan AKP, CHP, MHP ve HDP siyasi reklamları analizi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Aslan, M. (2015). Sinemada milliyetçilik ve estetik: Türk sinemasındaki milliyetçi filmlerin analizi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Atademir, Ç. (2021). Zaman ve mekân bağlamında teknolojinin düşünmesi ve sinemaya yansımaları, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Aybek, İ. (2022). Sinematografik görüntünün oluşumunda aydınlatma ekipmanlarının kullanımı, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Aydođan, Kılıç, T. (2019). Halkla ilişkiler perspektifinden; yeni medya teknolojilerinin risk toplumu kuramı bağlamında Black Mirror dizisi üzerinden incelenmesi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Beyge, G. (2019). Türk ve Dünya Sinemasında insanbiçimcilik: hayvan ve insan üzerine çekilmiş filmlerin incelenmesi, Malatya: İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Bilen, M. (2013). Korku-gerilim sinemasında aydınlatma kullanımı ile atmosfer-duygu yaratımı Siyah Kuğu film örneği, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Bilge, M. S. (2015). Sinemada ütopya ve distopya: Children Of Men filminin göstergebilimsel çözümlemesi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Bingöl, T. (2020). Son dönem Türk dizilerinde Yeni Osmanlılık İdeolojisi: Payitaht Abdülhamid dizisi örneği, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Biröl, M. (2015). Yerli televizyon dizilerinde toplumsal kimliklerin temsilleri: "Yalan Dünya" dizisi örneği, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Bolat, N. (2017). Modernleşen Türkiye'de feodal dizilerin görüntü metni: Karagöl dizisi örneği [Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Cantaş, A. (2017). Distopik filmlerin göstergebilimsel analizi Terry Gilliam sineması, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Ceylan, ş. (2020). Türk dönem dizilerinde tarihsel motiflerin kullanılması üzerine bir inceleme: Payitaht "Abdülhamid" örneği, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Çarparlar, A. Y. (2021). İran İslam Devrimi sonrası İran Sineması ve Cafer Panahi Sinemasında kadın temsili, İstanbul: Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Çavuşoğlu, N. (2019), the hallyu and a comparative semiotic analysis between dramas and Turkish adaptations on tv, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Çelebi, T. (2009). Reha Erdem sinemasına göstergebilim açısından bakış: Beş Vakit filminin göstergebilimsel bağlamda incelenmesi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Davulcu, E., ve Tanyeri Mazıcı, E. (2018). İletişim araştırmalarında 2006-2016 yılları arasında yapılan doktora tezlerine ilişkin bir durum değerlendirmesi. Karadeniz Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 10, 55-73.

Demiray, C. (2022). Uyarlama dizilerde kültürel farklılıkların toplumsal cinsiyet rollerindeki sunumu, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N. & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and Guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296.
Eco, U. (1991). Alımlama göstergebilimi. (Çev: Sema Rifat). İstanbul: Düzlem Yayıncılık.

Ekşioğlu, K. (2020). 1990'lardan 2000'lere Türk televizyon dizilerinde değişen suçlu temsilleri, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Eren, Ş. (2012). Popüler kültür ve toplumsal cinsiyet bağlamında evlilik programları: "Esra Erol'da Evlen Benimle" örneği, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Erol, A. S. (2012). Yerli televizyon dizilerinde kent olgusu: İstanbul örneği, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Erol, E. (2018). Amerikan sinemasında neo-noir türünün göstergebilimsel açıdan incelenmesi Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Eskandarifar, S. (2021). Investigating the representation of Iranian women in Iranian Cinema; Post Iranian revolution, İstanbul: Ibn Haldun Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Fındıklıoğlu, B. (2021). Türkiye'de ulusal sinema bağlamında Ali Duygu Sağıroğlu filmlerinin göstergebilimsel açıdan incelenmesi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Göksun, Y. (2016). Televizyonun kamuoyu inşası: El-Manar örneği, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Güleç, K. (2014). Anlatı çalışmaları ve yapısalılık bağlamında televizyon dizileri, Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Gümüş, A. (2015). Harry Potter Ölüm Yadigarları Filmlerinde "Yadigar" nesnelere, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Gümüş, S. (2009). "Macbeth" filminin Roman Polanski uyarlamasının rüya ve sanrı sahnelerinin Jungçu psikanalitik simgelerinin göstergebilimsel çözümlemesi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Günay, Ö. L. (2015). Hollywood'un 2000'li yıllardaki hedef kitlesi olarak gençlik ve gençliğin bilişsel gelişmelerinin fantastik sinemaya yansımaları: bir örnek olarak Yüzüklerin Efendisi Üçlemesi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güncüler, M. (2019). Emir Kusturica sinemasında "Balkanlılık", Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güneş, S. Y. (2019). Damızlık Kızın Öyküsü dizisinde kadının toplumsal açıdan temsili, Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Güney, B B. (2021). Televizyon dizilerindeki tasavvufi göstergelerin İbn Arabi'nin tasavvufi bakış açısıyla göstergebilimsel analizi: "Vuslat" dizi örneği, Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Hünerli, S. (2000). Türk canlandırma sinemasında Türk yazını uyarlamaları: gösterge çözümlemesi modeli, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

İnal, U. (2015). Türk korku Sinemasında Eski Türk İnançları ve İslamiyete dair öğeler: Hasan Karacadağ Sineması, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

İnceoğlu, Ç. (2014a). Türkiye’de sinemayı konu alan doktora tezleri üzerine bibliyometrik bir çözümleme, Galatasaray İletişim Dergisi, Cilt: 21, Sayı: Aralık, ss.31-50.

İnceoğlu, Ç. (2014b). Türkiye’de akademik sinema yazınının on yılı (2002 - 2011): bibliyometrik bir analiz, Selçuk İletişim, Cilt: 8, Sayı: 3, ss.182-200.

Kapusuz, H. (2015). Sinemada kültürel unsur olarak dinsel kodların kullanımı: Beş Vakit ve Çile (Kreuzweg) filmleri örneği, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karabağ, M. (2021). Dijital televizyon platformlarında yayınlanan bilim kurgu dizilerinde yapay zeka olgusu: Netflix örneği, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karaçam, Ş. G. (2018). Romandan ekrana uyarlama sorunu ve Fatih-Harbiye, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Karamollaoğlu, A. (2004). Doksanlı yıllar ve sonrasında Hollywood Sinemasında Eril Narsizm ve Fallik karakter temsilleri, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kılınç, D. D. (2019). Türk Sinemasında korku filmlerinin göstergebilimsel çözümlemesi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kına, M. (2022). Sinemada yemek kültürü ve gastronomik söylem: tat alma duyusunun yaratımında göstergesel ve simgesel aktarımların incelenmesi, İstanbul: Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kırdar, B. Ç. (2021). Sinemada mekân ve iktidarın göstergebilimsel çözümlemesi: Tolga Karaçelik filmleri, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Koç, Ç. (2020). Radyo, Televizyon ve Sinema Anabilim Dalındaki doktora tezleri üzerine bir içerik analizi, Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, Cilt: 17, Sayı: 33, ss.674-700.

Koç, E. (2019). Batı Sinemasında Doğu algısının şarkiyatçılık bağlamında değerlendirilmesi: Kalküta’nın Çocukları film örneği, İstanbul: Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kula, T. (2020). Polonya Sinemasında Krzysztof Kieslowski: Dekalog TV filminin göstergebilimsel analizi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Kule, S. (2019). Yugoslavya’nın dağılması sonrası Sırp ulusal kimliğinin inşasında sinema, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Önal, H. (1999). Çokperspektifli Eleştirel Kuramsal açıdan Türkiye’de yerli diziler, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Özcan, F. (2019). Foucault'nun Biyo-Politika kavramı ışığında filmlerde kürtaj temsili, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Özkar, M. (2020). Toplumsal cinsiyet rollerinin okul öncesi çocuklara çizgi filmlerde yansıtılması: Türk yapımı çizgi filmlerin göstergebilimsel açıdan incelenmesi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Özlem, T. (2021). Türk Sineması’nda toplumsal cinsiyet ve kadın dayanışması üzerinden Toz Bezi filminin göstergebilimsel bir incelemesi, Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Özpay, O. (2019). Türk korku sinemasına panoramik bir bakış ve ideolojik izdüşümleri, Akdeniz İletişim Dergisi, Cilt: 32, Sayı: Aralık, ss.551-567.

Özpay, O. (2020). Türkiye’de korku sineması literatürü üzerine bir değerlendirme, Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi, Cilt: 18, Sayı: 36, ss.543-582.

Palaz, B. (2019). Türkiye’de internet dizilerinin gelişimi ekseninde fantastik dizi kavramına bir örnek: Görünen Adam’ın göstergebilimsel analizi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Pollock, A. & Berge, E. (2018). How to do a systematic review. International Journal of Stroke. 13(2), 138-156.

Rahimi, M. (2008). Afganistan’da Sinemanın bir propaganda aracı olarak kullanılması, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Ropaj, F. (2022). Komünizm döneminde Arnavutluk sineması, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Sarışan, N. (2019). Kültüre ait anlatı yapılarının fantastik evrene aktarımı bağlamında Alice Harikalar Diyarında ve Ruhların Kaçışı filmlerinin analizi, İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Sezgin, E. B. (2019). Yeniden çevrim Türk filmleri afişlerinin göstergebilimsel analizi, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Sıvar, S. (2019). Toplumsal cinsiyet bağlamında aile ve iktidar: Yorgos Lanthimos’un Köpek Dişi, Istakoz ve Kutsal Geyiğin Ölümü filmleri üzerine inceleme, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Tanır, M. (2019). Televizyon belgesel filminde anlam inşası: “Inside The Koran” örneği, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Tarhan, S. H. (2019). Bir popüler kültür ürünü olarak televizyon dizilerinde ideolojinin sunumu: Hatırla Sevgili ve Sevda Kuşun Kanadında örneği, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Temel, S. (2008). Sinema filmlerinde şiddet içeriğinin yeniden üretilmesi, Ankara: Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Terzi, Ö. (2021). Mecid Mecidi Sinemasına göstergebilim açısından bakış: "Hz. Muhammed: Allah'ın Elçisi" filminin göstergebilimsel bağlamda incelenmesi, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

Timur, Ç. (2008). Anlam yaratma süreci içerisinde "The Simpsons" çizgi dizisi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Topal, K. (2020). Kadim tanrılardan modern tanrılara: yapay kutsallıklar bağlamında American Gods TV dizisi üzerine göstergebilimsel bir çözümleme, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Topcu, Ç. (2019). Hollywood Sinemasında "rıza üretimi" eleştirisi olarak John Carpenter sineması, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Tufan, F. (2019). Türkiye'de radyo alanında içerik analizi yöntemiyle yüksek lisans ve doktora tezleri üzerine bir inceleme. Gümüşhane Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi, 7(1), 110-130.

Tulay, M. (2022). Yunan Tuhaf Dalgası: Yorgos Lanthimos sinemasında mekân ve iktidar, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Tuncer, P. A. (2017). V. Propp'un yaklaşımına göre son dönem Amerikan animasyon filmlerinde anlatı yapısı, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Türker, A. (2019). Tarih dizilerinde gerçeklik algısının oluşumu: Diriliş Ertuğrul dizisinin göstergebilimsel çözümlemesi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Uğur, A. (2020). 2000 sonrası Avrupa Sinemasında kültürel temsillerin yansımaları, Ankara: Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Uludağ, P. (2019). Yerli televizyon dizilerinde kentsel mekânın sunumu (Kadın dizisi örneği), İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Usta, D. (2019). Türkiye'de ulusal televizyon kanallarında yayınlanan gündüz kuşağı programlarının estetik ve ideolojik yapısı, Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Uzun, O. (2015). Oyun oynama ihtiyacının sanatsal yaratıya yansımaları yönetmen ve filmlerindeki çocuk imgesi bağlamında incelenmesi, İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Uzunoğlu, O. (2021). 2000 sonrası genç Türk seyircisinin film tercihleri: kültürel ve teknolojik bağlamda fragmanların film seçimindeki rolü, İzmir: Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Ügümü, P. (2012). Türk televizyon dizilerinde tecavüzün sunumu: "İffet" örneği, Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Üstüenalp, E. C. (2021). Carlos Saura'nın Carmen filminde yer alan flamenko dans sahnelerinin göstergebilimsel analizi, Ankara: Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yahfoufi, T. (2017). The representation of food on the TV show Survivor-Turkey 2017, İstanbul: Yaşar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yanmaz, P. (2006). Turizm tanıtımında sinemanın rolü, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yaşar, İ. (2022). Nadine Labaki Filmlerinin feminist film teorisi çerçevesinde incelenmesi, İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.

Yılmaz, M. (2019). Nazi Dönemi Alman propaganda sinemasında bir örnek: İradenin Zaferi, İstanbul: Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.